

Motion till riksdagen 2025/26:3726

av **Daniel Riazat (-)**

Olagliga adoptioner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska staten ska ge en offentlig ursäkt till de personer och deras biologiska familjer som drabbats av oegentligheter i samband med internationella adoptioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att kartlägga förekomsten av människohandel, dokumentförfalskning och andra oegentligheter i samband med adoptioner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett resurscentrum för adopterade och biologiska familjer ska inrättas med nationell finansiering och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att drabbade adopterade ska ha rätt till stöd för att söka sitt ursprung, inklusive ekonomiskt stöd till resor och juridisk hjälp, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa individuell och kollektiv upprättelse för drabbade, i linje med internationell rätt, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att adoption av utländska barn till Sverige ska avvecklas som verksamhet i enlighet med SOU 2025:61 och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en upprättelsekommission med särskilt fokus på adoptioner från diktaturer, konfliktdrabbade länder och urfolksområden och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilda riktlinjer ska tas fram för att säkerställa att urfolks rättigheter respekteras i alla internationella adoptionsprocesser och tillkännager detta för regeringen.

Rättvisa, upprättelse och ansvar

I juni 2025 presenterades utredningen Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61), som granskat Sveriges internationella adoptioner sedan 1960-talet. Utredningen bekräftar att Sverige varit en aktiv del av en internationell adoptionsverksamhet där barn i stor utsträckning adopterats till Sverige utan tillräcklig rättssäkerhet, dokumentation eller respekt för barnets och de biologiska föräldrarnas rättigheter.

Barn från länder som Chile, Sydkorea, Etiopien, Colombia, Sri Lanka, Kina och många fler länder har adopterats under omständigheter som i många fall varit oetiska och oklara, och ibland direkt olagliga. Flera fall rör barn som stulits, dödförklarats felaktigt eller adopterats utan samtycke från sina biologiska föräldrar. Det handlar om misstankar om grova kränkningar av mänskliga rättigheter, inklusive barnkonventionen och FN:s urfolksdeklaration.

”När barn har adopterats till Sverige har det ibland förekommit olagliga eller oetiska förfaranden som ytterst medfört att det inte funnits underlag för att bedöma om en internationell adoption verkligen kunnat antas vara till det enskilda barnets bästa.” (SOU 2025:61, del 1, s. 23)

Trots dessa allvarliga slutsatser har inga initiativ tagits för att inleda juridiska utredningar av eventuella brott. Flera delar av utredningen visar att svensk lag, inklusive regler om dokumentförfalskning, vårdslös myndighetsutövning och människohandel, potentiellt har överträtts.

Regeringens brist på agerande

Regeringen har hittills varit vag i sitt ställningstagande till utredningens förslag. Det finns inga klara besked om vilka delar som kommer att genomföras, särskilt gällande rättslig upprättelse och ansvar. För de tusentals personer som drabbats är detta ett svek.

Utredningen föreslår

- att verksamheten med att förmedla barn för adoption till Sverige ska avvecklas
- att ett statligt resurscentrum ska inrättas för att stödja adopterade och deras familjer
- att ekonomiskt stöd ska ges till återresor till ursprungsländer
- att staten bör överväga en offentlig ursäkt och andra former av kollektiv och individuell upprättelse.

Jag anser att dessa förslag är minimala krav för att Sverige ska ta ansvar för sin roll i det som måste betraktas som ett systematiskt, strukturellt svek mot barn, biologiska föräldrar och adopterade.

Ett kolonialt mönster

Det som skett är inte ett olycksfall i arbetet, det är en del av ett större kolonialt mönster. Barn från fattiga länder, från urfolksgrupper eller från konfliktdrabbade samhällen har omhändertagits, exporterats och rotkapats för att passa in i en västerländsk berättelse om räddning.

Adoptionerna från Chile och Sydkorea påbörjades under diktaturer. Adoptionerna från Sri Lanka sammanföll med inbördeskrig. I Etiopien fanns starka indikationer på barnhandel redan på 00-talet. Ändå agerade inte svenska myndigheter.

Det är hög tid att vi som stat erkänner vår delaktighet i detta och går från ord till handling.

Sammanfattning

Jag kräver rättvisa för de drabbade. Det innebär:

- erkännande
- upprättelse
- brottsutredningar
- reformer som förhindrar att det händer igen.

Att vara adopterad till Sverige ska inte betyda att man måste leva utan svar, utan ursprung och utan rättvisa. No más silencio.

Svenska staten ska ge en offentlig ursäkt till de personer som drabbats av oegentligheter i samband med internationella adoptioner och deras biologiska familjer. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

En utredning ska tillsättas för att kartlägga förekomsten av människohandel, dokumentförfalskning och andra oegentligheter i samband med adoptioner. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ett resurscentrum för adopterade och biologiska familjer ska inrättas med nationell finansiering. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Drabbade adopterade ska ha rätt till stöd för att söka sitt ursprung, inklusive ekonomiskt stöd till resor och juridisk hjälp. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Staten ska säkerställa individuell och kollektiv upprättelse för drabbade, i linje med internationell rätt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Adoption av utländska barn till Sverige ska avvecklas som verksamhet i enlighet med SOU 2025:61. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Regeringen ska tillsätta en upprättelsekommission med särskilt fokus på adoptioner från diktaturer, konfliktdrabbade länder och urfolksområden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Särskilda riktlinjer ska tas fram för att säkerställa att urfolks rättigheter respekteras i alla internationella adoptionsprocesser. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Daniel Riazat (-)